

19. oktober 2017

Qanoq iliorluta mingutsitsineq annikillisarniarlugu eqqaanermut atortut puussiat plastikiusut atorunnaariartortinnissaannut suliniuteqassanerluta apeqquteqaat aallaavigalugu Inatsisartunut oqallisissiasatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit)

Qangaanerusoq eqqarsaatigissagaanni pisiniarfinni puusiarineqartartut pappiliaasut eqqaamaneqannguatsiarput. Tamakku atorallarmata pissutsit taamanikkut allaapput. Kisiannili aamma nunarsuarmi orpippassuit eqqartorneqarneratigut pissutsit allanngoqqinnikuupput puussiatut nunatsinni atortakkagut atorunnaarneqarnerannik kinguneqarluni.

Massakkulli pisiniarfinni sumiikkaluaraanniluunniit takussaajuartuupput plastik puusiat atorneqartuutuuat. Ukiut ingerlasut paasilerparput nunarsuarmioqatigiilluta tamakkuningga atuiinnaralarutta aamma sukkuat tamaat akornutaasussaasoq.

Taamaammat oqallisissiami suliaqartoq Inatsisartunut ilaasortaq Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit-neersoq Siumumiit isumaqatigilluinnarparput ajornartorsiut qaangerniarlugu massakkut iliuuseqarnissaq tamarmiulluta aaqqiiffiginissaanut suleqatigiilluinnartariaqartugut.

Ullutsinnimi plastik sumi tamaani atugarilernikuuarput, apeqquusiinatami kingunerisinnaasaannik nunaniit allaniit eqqussuiuaratta.

Nerisassani, pequtini, sulinitinni ila suummi tamaasa plastikiniq akuuffigineqartut taakkartorneqarsinnaagaluarput. Amerlanerpaartaallu eqqaavimmuut iginneqartillutik ikuallanneqartarlutik, ikuallaavimmiillu pujoq aniatinneqartoq inummumut navianarluinnartuuusoq paasinikuuarput aallaammi naartunut innarliisinnaaneraniq kiisalu kræftimut aallarniutaasinnaaneraniq sunniuteqarsinnaanera ilisimalernikuuarput. Nunatsinnilu suli ikuallaavinni pujoorfikkut aniatinneqartut akuutissat navianartut tamakkiisumik atortuutitigut inorsaavigalugit.

Nunamut plastiki igittuukkat imaluunniit qimaannarneqartut ukiut 500 missaat angullugit qaangiukkaangata arrortinneqarsinnaasarput. Immami pissutsit allaapput ukiunimi 10-20-llu akornanni plastikeq puussiaq aatsaat arrortinneqarsinnaasarpoq. Taamaakkaluartoq ilisimaneqarpoq plastikki arrortinneqarnermini nunguineq ajortoq, tassa mikroplastitut ilusiinilluni pinngortitami nunami imaanilu akuulersarpoq isaannatsinnik amerlanertigut takuneqarsinnaanani, uagullu nunatsinni kalaaliminernik aalisakkanillu annertuunik nerisaqartuusugut ajornartorsiutip siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu iliuuseqarfiginngikkutsigu annertuumik eqqoriaannaavaatigut, uaniami napparsimaveqarnerput eqqarsaatigalugu pitsaanerpaatut inissisimanginnera uagutsinnut ajornartorsiortitsisinnaanera takorlorneqarsinnaavoq, taamaammat pingaarpoq iliuusissamik tikkuussinissaq ajornerusussa qutaqqinagu.

Taamaammat paasititsiniaanerit annertuut aallartinnissaannik tamatta aqqutissatsinnik ujartuisariaqarpugut.

Uani paasititsiniaaneq meeqqat atuarfianniit pimoorussamik aallaaveqartariaqarpoq. Ilinniarfeqarfinnilu nunatsinniittuni tamani eqqartorneqartuutariaqarluni, ilinniartut akuutinnissaat annertunerpaamik anguniarumallugu, taamatuttaaq timersoqatigiiffiit ilanngunneqarsinnaapput, soorlu uagut nammineerluta nunatsinni pisiniarfinni puussiani atuinerput annertoreertigisoq annikillisikkiartuaartitsinissatsinnik periusissaniq tikkuusinissatsinnik siunnersuusiornissarput

Siumumiit noqqaassutigerusupparput. Tamanna ukiuni aalajangersimasuni anguniagassatut tikkuussutigisariaqaripput assersuutigalugu puussiat plastikiusut allanik peqqinnermut uloriananginnerusunik taarseriartuaarnissaannik.

Plastik piaaraluni piaarinaatsoorluniluunniit pinngortitamut pisimasoq nunarsuatsinni immap sarfarnerata kinguneranik katersuussimasut annertuumik imaani ajornartorsiortitsipput.

Imaanilu arlalinnik plastikerpasuarunik katersuussimasunik qeqertaasangguussimasoqarpoq, taakku plastikinik qeqertaasanggortinneqarsimasut mikroplastimik akoqartorujussuupput, oqaatigineqartarpoq plastik imaani puttalluni sarfaatinneqarusaarluni qeqertannguussimasoq Afrikap nunatarsuatut annertutigisoq imaaniittoq, tamanna ajorluinnarpoq, plastik pineqartoq imaaniittoq, timitsinnut uumasullumi timaanut akuulersartoq annertunerulissanngippat qanoq iliuuseqarnissarput pisariaqarpoq, taamaattumik Mimi Karlsen, inuit ataqaatigiit oqallissarutaa assut Siumumiit qujagaarput

Nunat allat iliuuseqarput plastik puussiat atorunnaariartuaarnissaannut, uagulli massakut iliuuseqaatigiittariaqalerpugut. Tamassi oqallittuarnissassinnik kissaappassi.

Mala Høy Kúko
Siumut